

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ref

hvisse
be. fragon.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❖ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❖

ÅRGÅNG 9
JANUARI
1922

Jan 17 / 1922

103 / 1922

Eleganta och välgjorda
PROMENAD-

Kappor och Dräkter

samt KLÄNNINGAR för DAMER

PRIMA KVALITÉER

BILLIGA BESTÄMDA PRISER

PAUL U. BERGSTRÖMS A 74 Drottninggatan 74
B DAMKONFEKTION 1 tr.

Collan-Oljan

Världens förnämsta läder-
preservativ, gör skodonen
absolut vattentäta och minst
dubbelt varaktiga.

A.-B. Collan-Olje-Fabriken
T. OLSEN - STOCKHOLM

Ledig annonsplats!

ADVOKATFIRMAN

ANDÉN & STAËL VON HOLSTEIN

Innehavare: Jur. Kand. EVA ANDÉN

Ledamot av Sv. Adv. Samf.

Rikstel.
7576

Jur. Kand. MATHILDA STAËL VON HOLSTEIN
LILLA VATTUGATAN 14, 1 tr., vid Brunkebergstorg

Allm. Tel.
18336

Testamenten, boutredningar, äktenskapsförord, familjerättssaker, hyres-
ärenden, fastighetsförvaltning, juridiska uppdrag av alla slag.
Även skriftliga förfrågningar besvaras.

A.-B. John V. Löfgren & Co

Kungl. Hovleverantör

Riks 429 Fredsgatan 3 Stockholm A. T. 5048

Sveriges äldsta, största och
bäst renommerade *specialaffär* i
Siden- och Ylle-
klänningstyger

Prover till landsorten sändas *gratis*
och *franco*

Telefon
539
Malmö

Perslow's

**Siden & Manu-
fakturaffär**

Alltid nyheter i största urval

HERTHA

ÅRGÅNG IX

JANUARI 1922

HÄFTE 1

Hertha 1922.

Det är Herthas nionde årgång som härmed anmäles.

Tidskriftens uppgift att som organ för den svenska kvinnorörelsen bevaka kvinnornas intressen, hävda deras rättmätiga krav och skapa en opinion för dessa är som hittills den första punkten på dess program. Jämsides med detta går som förr dess strävan att sprida kunskap och upplysning, socialt, politiskt — utanför allt partiväsande — och kulturellt, att i den mån det är den möjligt bidra till att göra kvinnorna i bästa mening skickade för rättigheter och förpliktelser som utvecklingen alltjämt i ny utsträckning ställer dem inför.

I och med dessa uppgifter och i själva koncentreringsen på dem känner sig Hertha åter i stånd att verka allmänt kulturbärande och väckande, kvinnosakssträvandenas mål fattat i dess ideella innebörd vidgar sig av sig självt ut till allmänmänskliga intressen och till samgående med den stora samhällliga utvecklingen. Det är icke såsom utskiljande och bortsöndrande från det stora gemensamma livet Hertha vill verka för och med kvinnorna. För och med dem till starkare och varmare samhörighet med stat och samhälle, där plats nu också öppnar sig för dem friare och vänligare än förr, är lösenordet.

*

Hertha utkommer alltjämt med 10 häften om året, d. v. s. ett häfte i månaden med undantag av juli och augusti.

Förbundsmedlemmar erhålla tidskriften till ett pris av kr. 5:50, varvid prenumeration sker direkt genom Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm.

Icke-förbundsmedlemmar prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplagan är: $\frac{1}{1}$ år kr. 6:50; $\frac{1}{2}$ år kr. 3:50; $\frac{1}{4}$ år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre.

Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan II, Stockholm.

Redaktionstid: Tisdagar och fredagar kl. 1—3. Allm. tel. 4850, Riks tel. 27 62. Expeditionen: Kl. 11—4 varje söckendag. Allm. tel. 48 16. Riks 27 62.

Redaktionen.

Förslaget till namnlag.

Fredrika-Bremer-Förbundet uttalar sig.

Det är såväl ur allmänhetens som ur lagstiftningssynpunkt nödvändigt att det bringas ordning i namnväsendet, och det kan med allt fog begäras att den enskilde skall ha tillerkänd rätt till sitt släktnamn och att detta skall vara skyddat för var mans tillgrepp. Det bör ju å andra sidan också finnas stadganden som möjliggöra för den enskilde att lägga sig till med ett släktnamn, som det är av intresse för honom att erhålla.

Utgående från dessa synpunkter har justitiedepartementet, med utväljande av professor Eberstein som sakkunnig och utarbetare av förslaget, framlagt ett förslag till namnlag vilket är avsett att läggas till grund för en kunglig proposition i ämnet.

Det skulle bli allt för vidlyftigt och föra oss utanför vårt direkta intresse i saken att här i allmänhet ingå på den mångfald av paragrafer och de motiveringar som utmärka förslaget. Detta må lämnas åt den allmänna kritiken — som säkerligen inte kommer att utebli och som har ett rikt fält att röra sig på. (En-

skildas funderingar över de egendomliga predikament den tillämnade lagen framkallar börja komma till synes. Vi hänvisa till Pinocchios brev till hans vän Amadeus Condemnatus Sigurdsson på annat ställe i detta häfte av Hertha!) Här är platsen att beröra vissa bestämmelser beträffande kvinnors namnrätt, som av F.-B.-F:s lagkommitté framdragits och nagelfarits och mot vilka F.-B.-F:s styrelse, på lagkommitténs hemställan, i skrivelse till kungl. maj:t framställt en del erinringar under uttalad förhoppning att hänsyn måtte tagas till de framförda synpunkterna vid utarbetandet av den kungliga propositionen i ämnet.

Den största och allvarligaste frågan är den om den gifta kvinnans rätt eller icke att vid inträde i gifte få behålla det namn hon förut burit. Namnlagsförslaget fränkänner henne denna rätt och öppnar endast möjligheten för henne att efter särskild ansökan och sedan hon styrkt att hon i yrkesutövning eller i annat avseende lider men av att byta ut det namn, under vilket hon redan gjort sig känd, få

behålla sitt eget, och detta först efter prövning av vederbörande myndighet.

Denna uppfattning, att lagen skall fråntaga de gifta kvinnorna det släktnamn de förut burit och att mannens namn automatiskt skall bli deras, är i överensstämmelse med den nya giftermålsbalken, där sådant stadgande faktiskt infördes i svensk lag. Seden har på senare tider gått i denna riktning, och för flertalet var det kanske en bortglömd sak att så sent som in på 1800-talet det ännu var ganska vanligt att nämna de gifta kvinnorna med deras eget släktnamn och att de själva ofta tecknade sig med detta namn. Att det var genomfört bruk längre tillbaka i tiden, det borde flertalet kunnat dra sig till minnes. Kristina Sture och Ebba de la Gardie lära väl för samtliga vara så gott som oplacerbara storheter, medan Kristina Gyllenstierna och Ebba Brahe — för att nu endast nämna ett par, de mest kända exempel — äro namn som genast identifiera personerna. Men även när bruket började gå i annan riktning, efter importerad utländsk sed, fanns icke i svensk lag påbudet för gift kvinna att bära mannens namn med bortläggande av sitt eget. Det är de senaste årens lagstiftning förbehållet att göra detta stadgande, i en äktenskapsbalk, som annars i högre grad än någonsin förut ställt den gifta kvinnan som självständigt rättssubjekt.

Mot det nya namnlagsförslagets stadgande på denna punkt, vilket för övrigt går längre i kringskärandet av möjligheterna för gift kvinna att få behålla sitt eget namn än den nya äktenskapslagen, som medger den gifta kvinnan att efter anmälan få lägga sitt eget namn till man-

nens, utgör förbundets skrivelse en direkt gensaga. "Vi anse att hon har en otvivelaktig rätt att själv få avgöra", heter det där, "huruvida det för henne är av intresse att såsom gift få bibehålla det släktnamn hon burit såsom ogift och att således denna rätt bör kunna utövas genom en enkel anmälan från hennes sida." Vidare bemötes det skäl, som tidigare framkommit, att exempelvis ur registreringsintresse det vore önskvärt att de gifta kvinnorna buro mannens namn, med ett påpekande av att vad man huvudsakligen måste hålla på är att kravet på ordning och reda tillgodoses och att det icke visat sig att hänsynen till de offentligt-rättsliga förhållandena kräver att den gifta kvinnan bör avstå från det namn hon burit som ogift. Tvärtom måste det otvivelaktiga intresse erkännas, som en kvinna kan ha av att fortfarande få bära det namn hon ägt som ogift. "Detta intresse", säges det i skrivelsen, "kan vara så starkt att hon önskar avstå från den i vanliga fall obestridliga fördelen av att bära samma namn som make och barn. Liksom för närvarande i kyrkoböckerna hennes samhörighet med mödernesläkten utmärkes därigenom att hon antecknas som född . . . , bör hennes samhörighet med den familj hon genom sitt gifte tillhör kunna betecknas såsom gift med . . ."

Till sist framhålles att gift kvinna bör genom en uttrycklig bestämmelse tillerkännas rätt att få återtaga sitt förutvarande släktnamn utan att detta skall behöva ske på det omständliga och opraktiska rätt som förslaget stadgar. Det påpekas också att intresse kan föreligga för mannen att få hustruns namn godkänt som släktnamn även för sig, om exem-

pelvis hans är ett vanligt och hennes ett särskiljande, varför det yrkas på att rätt skall inrymmas för makar att som släktnamn antaga hustruns namn såsom ogift.

Härefter kommer frågan om barnens namn. Med inrymmande av att svensk rättspraxis varit att fädernesidans namn är släktnamn, frågas huruvida en dylik regel bör, som i förslaget skett, sanktioneras. "Något skäl har icke anförts", säger skrivelsen, "varför icke moderns namn skulle lika väl som faderns få godkännas såsom släktnamn för barnen. Ser man på sakläget praktiskt, förefaller det naturligtast att barnen i en familj, där fadersnamnet icke är särskiljande, i första hand välja sin moders namn, om detta är av egenartad beskaffenhet. Vi vilja göra gällande, att om det anses finnas en rätt att besitta fadersnamnet såsom släktnamn, samma rätt bör finnas att kunna förvärva moderns namnet såsom släktnamn". Och det påpekas att om, så som det förutsättes i skrivelsen, den gifta kvinnan må få rätt att efter anmälan behålla sitt flicknamn, blir den logiska följden den, att barnen i detta äktenskap, om i övrigt stadgade förutsättningar finnas, skola äga rätt att erhålla moderns släktnamn. Enligt det föreliggande förslaget kan fädernefränders släktnamn förvärfvas om samtliga kända medlemmar av släkten lämna skriftligt bevitnat medgivande och annan till namnet berättigad icke förebringat synnerliga skäl för avslag å ansökningen. Barn i äktenskapet, som önska antaga moderns släktnamn, mötas däremot av en strängare bestämmelse; barnet har ej större rätt härtill än vem som helst annan, som kan visa skälig or-

sak för ett namnförvärv, och för godkännande fordras att samtliga kända bärare av namnet lämnat därtill skriftligt bevitnat medgivande och att ingen invändning gjorts av annan till namnet berättigad. Förbundet yrkar nu i sin skrivelse, att det ej uppställes större svårigheter för ett barn inom äktenskap att erhålla moderns namn än att erhålla sådant namn som burits i rätt uppstigande led på fädernet. "Det synes oss", heter det i skrivelsen, "ligga en egendomlig motsats däri att mödernesläktnamnet skall särskilt skyddas emot att godkännas som släktnamn för barn inom äktenskap, då ett barn utom äktenskap, vilket ju dock oftast ej har samma samhörighet med mödernefränderna som de legitima barnen, utan vidare äger rätt till detta namn."

Ja, man kan väl så tycka!

Slutligen beröres den i förslaget framlagda rätten för styvfader att ge sitt släktnamn åt barn i hustruns föregående äktenskap. Förbundets skrivelse framhåller något som förslaget underlåter — eller åtminstone underlåter tydligen göra — att härvid bör moderns samtycke ovillkorligen finnas och begär att förslaget på denna punkt ändras eller förtydligas.

Så långt Fredrika-Bremer-Förbundsstyrelsens uttalande. Den lämnar åt andra att yttra sig i så kvistiga spörsmål som exempelvis huruvida det självrådiga tilltaget att sätta bindestreck mellan "tillnamn" och "släktnamn" bör straffas med ett års fängelse, som förslaget stadgar, och att i övrigt orientera sig i och ta ställning till förslagets många andra originella och överraskande synpunkter.

ELLEN KLEMAN.

Svenska män och kvinnor, valda ombud för Sveriges folk...

Med dessa ord har konungen hälsat 1922 års samlade riksdag. Ty denna gång gingo kvinnor med i riksdagsrepresentanternas led, då dessa tågade in i Rikssalen, och frontalet kunde nämna om det "svenska folkets samfällade fria val, vid vilket Sveriges kvinnor sida vid sida med Sveriges män i full och lika medborgarrätt deltagit".

Det var en dag som vi hade väntat på, en dag som vi visste skulle komma. Nu var den inne, med bräddfyllt ansvar för dem, vilka som de första av Sveriges kvinnor taga sin plats i riksförsamlingen. Våra bästa önsknings följa dem: att de må med frejdigt mod och dugande kraft ta fatt på och fylla sina stora uppgifter.

Den självförsörjande New York-flickan.

När man tänker på den självförsörjande New York-flickan är det nödvändigt att ha i minnet att New York är en kosmopolitisk stad, vars innevägnare ha kastat över bord gamla vanor och vars nya traditioner hålla på att skapas.

New Yorkflickan har naturligtvis sin del i detta övergångstillstånd, och detta har stort inflytande på såväl hennes karaktär som hennes förvärvsutsikter.

Fråga en arbetande New Yorkflicka om hennes nationalitet, och hon svarar oföränderligt: amerikanska, ibland stolt tilläggande: amerikafödd. Icke desto mindre är hon troligen av utlänsk härstamning eller i bästa fall amerikanska i första eller kanske andra led. Dessa flickor kunna härstamma från familjer, som tillhöra de bildade och väluppföstrade klasserna i sitt eget land, men också från fattiga fabriksarbetare eller okunniga bönder. Det kan också konstateras att bot-

tenskolelärarinnan, som till alla först har att ta hand om den blivande affärsanställda unga flickan, har att bearbeta ett fullkomligt råmaterial. Ibland ha hennes lärjungar icke ens kunskap i engelska, och denna måste först givas dem.

Detta allt förklarar det faktum att den allmänna bildningsstandarden hos dessa flickor inte är hög.

I vanliga fall går vägen direkt från botenskolan till handelsskolan.

Handelsskolorna variera i sin undervisning från att endast ge kortare kurser i stenografi och maskinskrivning till att samtidigt med denna utbildning höja elevens allmänna kunskaper. Kurserna växla mellan en längd av sex veckor och nio månader.

De flesta av dessa institut se sig i stånd att placera sina elever efter slutad kurs.

År 1917 kunde en flicka få åtta till tio dollars i veckan på sin första plats. Se-

dan dess ha lönerna växlat avsevärt på grund av depression och osäkra förhållanden inom handelsvärlden.

Hennes villkor variera för övrigt naturligtvis i hög grad, beroende på om hon har ett gott hem, där hon bor, eller om hon är en av dessa tusenden, som måste bo i pensionat eller i rum för sig själva.

Kontorsflickans dag går i regel på följande sätt. Uppstigning omkring halvåtta och strid för sin tur till badrummet (det finns ingen tvättattiralj i sovrummen i U. S. A. — och inga badrum hos oss i regel för S. B. K.! Övers:s anm.) Frukost kl. 8 bestående av frukt, majsflingor, kött eller ägg. Om kontoret är långt borta är det att krypa ned i "den underjordiska" och att flyga i väg under en kvarts eller tre kvarts timme, inpressad i en kompakt människomassa, stuvad som sardiner i en låda. Ligger kontoret nära, har hon det en smula bättre, efter som hon kan fara med den långsammare och inte fullt så stuvade luftjärnvägen, med spårvagn eller t. o. m. gå. I det senare fallet är möjligheten alltid den, att hennes väg går längs med någon av avenyerna, som har luftbanan över sig. Där har hon då som råga på oljudet från slamrande hjul och maskiner som bullra över stenläggningen den s. k. "L" visslande och skakande över huvudet på sig.

Väl anländ till kontoret, kan hon åter vara säker på relativ komfort, om inte lyx. Kontorsbyggnaden som utgör en reminiscens av det förfallna privathuset, omändrat, är inte populär i Förenta Staterna. Deras kontorsbyggningar äro sannerligen något som vi skulle göra väl i att kopiera. De äro åtta till tjugo våningar höga, väl uppvärmda och propra, och

där finnes en välskött hiss för varje, även den lägst anställda. Ett väl inrett vilorum med stolar och couch finns vanligtvis för de kvinnliga anställda. I själva kontoret är kallt och varmt vatten inlett, och på somrarna finnas anordningar för iskyllt, filtrerat vatten.

Kontorsarbetet börjar klockan nio, och klockan ett är det uppehåll för lunch.

Arbetet slutar fem eller sex, och middagen är klockan sju. Efter denna har kontorsflickan, om hon är väl betald, resten av dagen för sig(!). Om inte, måste hon vara tvätterska, tillskärerska och sömmerska, så väl som stenograf (*tout come chez nous!* Övers:s anm.) På sina lediga aftnar går hon ofta på bio eller på någon teater med sin "beau". Jag bör tala om att en "beau" är en flickas manliga vän. Deras umgänge med varandra leder inte med nödvändighet till förlovning. Det är ett bruk som återfinnes inom alla umgängeskretsar i U. S. A. och tyckes vara fullt tillfredsställande.

I sina relationer med sina manliga vänner är New Yorkflickan mycket självständig och bestämd, för att inte säga härskande. Skulle hennes "beau" behandla henne på vad hon finner ett försumligt och lättvindigt sätt, så begagnar hon tillfället till att hunsas upp honom. Om han tar mot detta ödmjukt och ångerfullt, så är allt bra igen, om inte, så får han se sig om efter en annan flicka att ta med på bio.

New Yorkchefen är i det stora hela mycket välvillig mot sina kvinnliga kontorsanställda. Och detta är att hålla honom räkning för då dessa ofta äro både självsäkra, näbbiga och glömska.

Understundom är det emellertid den

anställda som har bruk för gott lynne och överseende gent emot chefen. En flicka kom till handelsinstitutet, där hon gått, för att begära råd. Hennes chef envisades med att hon skulle använda "youse" för "you". Hon hade fått lära sig i skolan att detta var felaktig engelska. Vad skulle hon göra?

Det finns ingen arbets- eller sjukförsäkring för kvinnliga privatanställda i staten New York — en kontorists lön är hennes oavkortad för att användas som hon vill. För arbetande kvinnor, som äro utan plats, finns emellertid en utmärkt inrättning som heter "Trade Extension". Det är kommunen, som står för den, och dess ändamål är att ge de arbetslösa tillfälle att förkovra sig i sitt fack och låta dem studera och öva sig under sin lediga tid. Som arbetsgivarna ofta ringa på till "Trade Extension" när de behöva en "hjälp", tjänar den också som en sorts arbetsförmedling. Det gives ingen första utbildning där, men det finns tillfälle att öva sig med stenografi, maskinskrivning, registrering och i engelska, för kontorister; med klädsömnad, modistarbete m. m. för andra. Undervisningen är utmärkt och ges på ett sympatiskt och intresseväckande sätt, som om lärarna hade verkligt nöje av att hjälpa eleverna. Många av dessa visa sig mycket ivriga att tillägna sig de fördelar, som erbjudas dem, men där är också andra!

Det finns ett flertal bostadshus för afärsanställda i New York, och de stå sig fördelaktigt i jämförelse med sådana på andra håll. Priserna äro i hyggelig proportion till hyresgästernas löner. Och där är ingen tendens till att, som så ofta i Europa, på ett olämpligt sätt dra upp re-

striktioner för vederbörandes handlingsfrihet.

I dessa hus finns det alltid en tvättstuga, för vilkens begagnande ett litet tilläggspris beräknas, och därtill symaskiner för allmänt bruk. Detta är en direkt nytta för amerikanskan, som lägger stor vikt vid sin toalett. Olyckligtvis händer det emellertid att detta slår över till vulgär extravagans.

Genomsnittsflickans framtidsperspektiv kan i korthet betecknas med ordet giftermål. Där finns emellertid goda utsikter för en flicka som vill komma fram till en självständig ställning.

Hon kan bli privatsekreterare åt ledaren av någon sammanslutning. Hon kan hoppas på att bli den första på något större kontor, med femtio flickor under sig. Det finns också chefsposter i affärer startade av kvinnor för kvinnor. Martha Washingtonhotellet t. ex., ett första klassens hotell, är ett sådant företag. Så är där den offentliga stenografens, notariens och egendomsagentens karriärer, som ligga öppna för henne, den sistnämnda ett ofta särdeles räntabelt yrke.

Många unga flickor taga platser med ganska låg avlöning, men där det är litet att göra, för att ha tillfälle att fullborda sina studier. De kunna då gå på någon aftonhögskola i avsikt att sedan komma till universitetet och så småningom slå sig på ett yrke.

Som sämst kan den kvinnliga stenografen, som har intresse av sitt arbete, dock alltid räkna på en anställning som hon åtminstone kan bärga sig på. Ty hon delar med hemtjänarinnan fördelen av att det är ständigt efterfrågan på hennes arbete.

New Yorkflickan, när hon är som bäst, visar god fallenhet för affärsyrket och förenar arbetsamhet och pålitlighet med skarpsinnighet och företagsamhet.

Efter *The Woman's Leader*.

Kringblick.

En kinesiska om kinesiskorna. "I egenskap av kinesiska tror jag mig vara i tillfälle att ge våra systrar i andra länder upplysningar om oss", börjar Miss Lee Lien, Kanton, ett brev till rösträttshögkvarteret i London, och *The International Woman Suffrage News* återger innehållet i hennes brev som intressanta nyheter från Kina, vilket kommer att bli representerat vid nästa internationella kvinnorösträttskongress.

Miss Lee Lien börjar med att konstatera att rösträttsrörelsen i Kina skötts mycket tillfredsställande, ehuru den ännu ej krönts med framgång. Rörelsen tog fart sistlidna år i februari i Kanton och stöddes av majoriteten av kvinnor i Kwangtung. Det fattades inte anslutning från en del vidsynta män, och ett flertal petitioner översändes till guvernören av Kwangtung. En motion om rösträtt för kvinnor framlades även i kongressen, men föll igenom. "Allting som är värt något tar det tid att strida för", anmärker miss Lee Lien filosofiskt, och försäkrar att man inte misströstar på grund av den första motgången utan går på oförtröttat!

Hennes åsikt är vidare att kinesiskorna så väl förr som nu åtnjuta mycken frihet. I regel är ingen kinesiska en mans slav, ehuru utlänningar i allmänhet tro att de äro det, förklarar hon och övergår till att tala om lag och sedvänjor. Någon skriven äktenskapslag har aldrig funnits, utan tradition och bruk ha varit bestämmande med avseende på de äktenskapliga förhållandena. De gamla, av föräldrarna uppgjorda giftermålen ha så gott som alldeles försvunnit, de förekomma endast i mycket avlägsna, efterblivna

trakter. Det är de unga mänskorna som göra upp saken sig emellan, ehuru det fordras föräldrarnas samtycke för att föreningen skall bli legitim. Det finns ingen lag emot kvinnors arvsrätt eller deras rätt att inneha egendom, men bruket är att en änka utan barn icke äger någonting, och en flicka ärver en del av faderns förmögenhet.

Ingen kvinna är lagligen sina barns förmyndare, men i praktiken är hon det ofta.

Till ganska nyligen har det inte förekommit att kvinnor annat än under trycket av exceptionella förhållanden själva förtjänat något, men det de själva förtjäna är deras egendom.

En skilsmässolag har nyligen genomförts och har lika bestämmelser för man och kvinna.

En rörelse mot prostitutionen har nyligen satts i gång och är som en stigande våg i styrka. »Det är knappast möjligt», skriver denna kinesiska, »att veta på vilken punkt lagstiftningen angående denna sak står när detta brev hinner fram», men hon nämner om de nuvarande — eller bör man säga dåvarande — bestämmelserna att stad och kommun skola ge sin sanktion åt »glädjehusen».

Indiska perspektiv. Hinduiskorna ha redan haft direkta framgångar att inberätta. De senaste nyheterna komma från Behar, ett purdah-distrikt, och som sådant särdeles svårarbetat. Icke endast de muhammedanska kvinnorna utan även hinduiskorna äro här stängda av purdah, förhänget, som inte endast i yttre mening, inom bostaden och sällskapslivet, utan de facto skiljer kvinnornas hela värld från männens. Kvinnornas uppfostran är djupt vårdslösad, men detta och övriga förhållande till trots synes arbetet på kvinnornas höjande mötas av stort intresse från deras egen sida. Möten, anordnade av »The Women's Indian Association», ha varit talrikt besökta, särskilt ett, där över etthundra purdah-kvinnor voro närvarande, till största förvåning för männen i Gaya, platsen där mötet hölls.

Ur europeisk synpunkt kan ju händelsen tyckas mindre anmärkningsvärd, skriver Do-

rothy Jinarajadasa i en korrespondens till I. W. S. N., men, säger hon, den betecknar faktiskt en ny epok i purdah-distrikten.

I furstligt sällskap. För en del år sedan, inte allt för länge sedan, kallade Uppsala universitet Selma Lagerlöf till hedersdoktor. Man är inte så långt efter i Indien. I dessa dagar räckes Sarojini Naidu, i sällskap med prinsen av Wales och en del inom olika områden bemärkta män, lagerkransen av Kalkutta universitet. Den hinduiska diktarinnan tar sin plats i bredd med världens övriga hedersdoktorer.

M. Poincaré suffragist. Från Österlandets segrar, låt oss vända oss till Frankrikes. Man strider där lika tappert som i Kina och Indien för den kvinnliga rösträtten! Och man har sina framgångar. Den sista är M. Poincarés demonstrativa uppträdande »pour le Droit des Femmes».

»La Ligue Française pour le Droit des Femmes», Marie Vérones energifullt skötta förening, har haft ännu ett ståtligt Trocadéromöte. Det var i samband med ett besök av några mera bemärkta belgiskor, M:me Keingiaert, borgmästare i Gheluvett, M:me Jane Brigode, ledarinnan av den belgiska kvinnorörelsen och beklädd med en framstående post inom undervisningsväsendet, som M:me Véroné för andra gången vågade sig på att hålla möte i Trocadéros gala-sal. Men man hade något att bjuda på. Monsieur Poincaré hade lovat hålla det stora talet.

Och det gjorde han, inför en fulltalig publik och med en fullkomlig hedersvakt av »spetsar» på estraden, inte endast den franska kvinnorörelsens utan även tillhörande den manliga världen, kända senatorer och deputerade, högre ämbetsmän m. fl.

M. Poincaré sade, att det var att förolämpa de franska kvinnorna att fränkänna dem förmågan och rättigheten att inneha och utöva plikter, som tillhöra nästan hela den civiliserade världens kvinnor. Han sade, att de

franska kvinnorna hade på mångfaldiga sätt under kriget visat sig skickliga att sköta männens sysslor. Som mairer på platser där inte längre någon man fanns som var skickad att sköta uppdraget, som sjuksköterskor under fiendens eld, i fabriker i sina mäns ställen, tagna som gisslan av fienden, överallt hade de visat prov på styrka, uthållighet, ädelhet. Han sade med ett ord allt, vad man visste förut. Men Monsieur Poincaré hade sagt det, och dagen därpå lästes det över hela Frankrike, i huvudstads- och landsortspressen. Och fransyskorna hade en stor seger att glädja sig över!

När ska de ha något påtagligare än de stora talen av sina stora män att ståta med som segrar?

Irländskor i engelska parlamentet?

En, bland flera andra, säkert nog så opåräknad följd av »fredsslutet» med Irland är att det synes som om engelska parlamentet har att tills vidare ta emot en del irländskor som ledamöter, i förväntan på att det nya irländska parlamentet ordnas. Det har nämligen framkastats såsom riktigt att alla representanter för de sydländska valkretsarna skulle ha rätt att nu ta säte i Westminster. Detta skulle betyda att grevinnan Markievicz, vilken som bekant vägrade att ta emot plats som engelsk parlamentsledamot — och dessutom varit förhindrad därför att hon suttit i fängelse! — skulle ta plats i parlamentet som arbetsminister i Dail Eireann. Vidare skulle mrs O'Callaghan, änka efter Lord Mairén i Limerick, mrs Tom Clarke, mrs Pearse och dr Ada English likaledes bli parlamentsledamöter.

Lady Astor och den nyvalda mrs Winttingham skulle plötsligen befinna sig i talrikare sällskap. Sinn Fein har alltid erkänt kvinnorna — dessa ha också tagit sin del av faror och fängelse — och fem kvinnliga medlemmar av Dail Eireann ha varit med om att bära dettas mödor och ansvar.

Ett brev som ej nått henne.

Jag fann brevet bland de efterlämnade papperen, som tillhört en gemensam vän till brevskrivarinnan och adressaten.

Det hade som utskrift endast namnet Fredrika Bremer. Ingen adress. Ingen poststämpel.

Hur har brevet så kunnat komma på villovägar? Har det lilla smala kuvertet — nu gulnat av ålder — tunnt och oansenligt som det är, råkat att oförvarandes bli gömt och glömt bland de andra papperen? Har det blivit liggande i avvaktan på att adressatens vistelseort skulle bli känd av överbringarskan, men sedan icke kunnat återfinnas? Hur lätt kan inte sådant hända.

Nog av, intet tvivel om att brevet aldrig nått henne, vandrerskan stadd på sina långväga färder i främmande land.

Nu är brevet brutet. Efter 60 år existera inga brevhemligheter mer. Dess signatur bär endast namnet Thekla.

Ingen svårighet att identifiera det namnet. I vårt medvetande existerar blott en Thekla från ifrågakvarande till Thekla Knös.

I sin lilla roman "Far och dotter" hade Fredrika Bremer inflickat en scen, däri Thekla Knös spelar en roll. Det är för denna fina uppmärksamhet skaldinnan tackar.

Samtidigt uttrycker hon sin glädje över den nyss utkomna första delen av Fredrikas vandringsminnen "Livet i gamla världen", där den romantiserade berättelsen om "Ilse" och "Waldo" särskilt tilltalat henne. Hon säger sig själv ha råkat en "Waldo". — Det något mystiska

i denna anspelning har genom den nyligen utkomna boken "De små Knösarna" blivit avslöjad. Thekla Knös hade stiftat bekantskap med den norske diktaren Munk, de hade korresponderat och sympatiserat. Vänförhållandet slutade med att den manliga parten önskade utbyta detsamma mot ett ömmare band.

Ej ett ögonblick synes Thekla ha varit i tvekan om vilket svar hon skulle ge den norske skaldebrodern, nu bliven en ganska enträgen friare. Ej ville hon, med ungdomen redan bakom sig, förlora sin frihet och övergiva sitt eget land. Men förhållandet med dess konflikter hade bragt hennes obalancerade själ ur jämvikten. Om en sinnesförfattning, karakteriserande för den rotlösa, oroliga och irrande lilla varelse hon efter moderns död med åren blivit, vittnar brevet till väninnan. Det lyder:

Upsala, Febr. 1860.

(Felskrivet för 1861).

Min älskade Fredrika!

Hjertligt tack för Far och dotter, der jag med förvåning såg lifvet och mig sjelf i en förskönande spegel. Jag får nu af allt hvad jag ville säga derom blott yttra ett ord tack!

Att Du i Sorrento mindes mig har rört mig. Med den vackra knifven uppskar jag hvad Du sått och smakade med nöje de ljufva frukterna af ditt reslif. Nyss har jag slutat "Lifvet i gamla världen" och omfamnar dig tacksamt för det. När skola vi se hvarandra igen?

Här är tomt efter vår kära Fru Silfverstolpe, min mormoderliga vän, som den 17:de Jan. lemnade denna jord. Samma dag som Tante Geijer.

Jag vill ej trötta Dig med att tala om mig. Vand vid så tjusande varelser som Ilse-Psyche finner du mig för nordiskt tung och långgrandig. Även jag har svartalfer att strida mot. Jag känner mig stundom som en fånge och borde dock med Guds hjälp kunna befria mig. Men här är jag inaccorderad i ett hederligt hus, med personer, ganska bra, men som jag måste vara en gåta för och jemt gömma mitt inre för att ej sätta dem i förundran om något ej är efter gamla vanans slentrian. Upsala är ödsligt. Jag har mest godt af Fru Hildebrandson. Annars är det en stor graf., hvaröfver nya gestalter af Upsalalifvet ohejdadt frambrusa.

Ack, om Herren i 11:te timmen ville kalla mig till ett lif som ej är skenlif — till arbete i hans vingård! Min själ törstar. Jag borde få nog för den i Universitetsstaden — men jag törstar ändå. Är jag oförnöjd?

Fredrika, du är en Sibylla, en Egeria — men jag en vanlig qvinna. Äfven jag såg en "Waldo" som ville föra mig till ett annat land, men — ingen Prins, dock något af "Villa Umbrosa" hindrade. Nu är det för sent. Kunde jag blott få en tillfredsställande verksamhet.

Fru S. alla Memoirer hur skall det bli med dem?

Ack, hvad jag förstår henne som svärnade för barnträdgårdarna och de tolf väninnorna!

Agnes Geijer är en ädel, präktig qvinna: en liten Fairy har jag här på Vasaborgen — men jag känner mig hoptryckt som fjäril i puppan.

Bed för min andes utveckling när du tänker på dina svenska vänner och din trofasta

tacksamma

Thekla.

* *
*

Ej alla brevdovor till Fredrika från Thekla flögo med oförrättat ärende. Av Fredrika Bremers utgivna brev erfar man att brevväxlingen mellan de båda författarinnorna har fortgått efter vandrerskans hemkomst från långfärden. Ja, från henne till den yngre väninnan har bevarats ett av dessa sköna, kloka brev, som ensamt borde varit mäktigt att jaga alla svartalfer på flykten. Man tvivlar ej heller på att Fredrikas trösterika ord haft denna goda inverkan på mottagarinnans sjuka sinne.

Av Theklas tragiska historia känna vi att de mörka andeväsendena till sist avgingo med seger.

Men då fanns den visa tröstarinnan ej mera i livet.

LOTTEN DAHLGREN.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution utdelar under 1922 följande stipendier:

Fria stipendier: För studier av fabrikskonsulentverksamheten i England tilldelas kvinnlig innehavare av diplom från Socialpolitiska institutet 600 kr.; till kvinnlig studerande vid Uppsala universitet utgå 500 kr. för studier till teol. lic. examen.

Från Fröken Hilda Nilssons fond utgår ett stipendium å 1,250 kr. till kvinnlig medicine studerande.

Från Johanna Kempes fond utgå två stipendier å vardera 500 kr. till kvinnlig medicine kandidat. Stockholms stads stipendium: 475 kr. utgår till en kurs vid Tandläkareinstitutet. Stockholms läns stipendium: 400 kr. tilldelas elev vid Svenska Fattigvårdsförbundets kurs för utbildande av föreståndarinnor vid fattigvårdsanstalter och barnhem. Norrbottens läns stip.: 400 kr. utgår till studiet av mejerihantering och kvinnliga mejeriskolors organisation. Västerbottens läns stip.: 325 kr. till kurs vid Umeå folkskoleseminarium. Västernorrlands läns stip.: 600 kr. till barnmorskekurs. Jämtlands läns stip.: 225 kr. till fullständig sjukvårdskurs. Kopparbergs läns stip.: 290 kr. till kurs vid Kopparbergs läns landstingsseminarium i Falun. Uppsala läns stipendier: 225 kr. till kurs vid Samariterhemmet i Uppsala; 225 kr. till doktor A. Kjellbergs kurs för gymnastik och massage i Stockholm. Örebro läns stip.: 450 kr. till hemsysterkurs vid Uppsala Hemskola. Södermanlands läns stipendier: 300 kr. till kurs vid folkskoleseminarium; 300 kr. till barnmorskekurs. Gottlands läns stip.: 550 kr. till elev vid Statens skolköksseminariums kurs för utbildande av

husmödrar vid större anstalter. Östergötlands läns stip.: 625 kr. till kurs vid folkskoleseminarium. Värmlands läns stip.: 225 kr. till kurs vid Tekniska skolan i Stockholm. Göteborgs och Bohus läns stip.: 550 kr. tilldelas antingen kvinnlig elev för studier vid Socialpolitiska institutet i Stockholm eller kvinnlig innehavare av diplom från nämnda institut för studier av fabrikskonsulentverksamheten i England. Skaraborgs läns stipendier: 600 kr. till universitetsstudier och 500 kr. till kurs vid slöjdseminarium. Älvsborgs läns stip.: 320 kr. till fullständig sjukvårdskurs. Jönköpings läns stip.: 225 kr. till elev vid Statens skolköksseminariums kurs för utbildande av husmödrar vid större anstalter. Kalmar läns stipendier: 290 kr. till kurs vid skolköksseminarium; 290 kr. till fullständig sjukvårdskurs. Kronobergs läns stip.: 300 kr. till fullständig sjukvårdskurs. Blekinge läns stip.: 720 kr. utgår som resestipendium för språkstudier i utlandet, antingen till språklärarinna eller till studerande som vid universitet eller seminarium utbildar sig för undervisning i språk. Kristianstads läns stip.: 230 kr. till kurs i barnavård. Malmöhus läns stip.: 400 kr. till kurs vid Atheneums skolköksseminarium.

Villkor för sökande av länsstipendium: att vara och två år omedelbart före ansökan ha varit skriven i det län, vars stipendium sökes.

Ansökan åtföljd av bevittnade avskrifter, av kunskapsintyg samt läkare- och mantalsintyg ställas till Fredrika-Bremer-Förbundets stipendienämnd, Klarabergsgatan 48, Stockholm, före den 15 februari.

Närmare upplysningar genom sekretären, adress som ovan.

I skuggan av namnlagen.

Brev till Herr Amadeus Condemnatus Sigurdsson.

Herr Amadeus Condemnatus Sigurdsson.

Käre vän!

Du undrar vad du egentligen heter, om du har något namn! Jag förstår att du blivit tveksam, då du bara läst förslaget till den nya namnlagen och motiven, och jag förstår också, att du tycker att lagens många paragrafer egentligen äro undantag från undantagen. Men ser du, man måste läsa motiven.

För vanligt folk är ens namn det namn, som står på prästbetyget. Du tror du heter Sigurdsson. Det är ju ett icke så vanligt namn, och tack vare dina föräldrars omsorg att välja lämpliga förnamn kan du vara tämligen säker på att det ej finnes mer än en Amadeus Condemnatus Sigurdsson. I praktiska livet är det tillräckligt, men ser du det är icke vetenskapligt. Man måste skilja på olika slags namn, och vi få nu för första gången en verkligt lärd förklaring på vad släktnamn är. Det är "sådant tillnamn, som till utmärkande av härstamning, vid barns födelse skall i oförändrad form övergå på detta". Hade denna sats varit uppfunnen vid din födelse, hade du hetat Pettersson som din fader och ej kunnat fritt bilda ditt eget namn av din faders förnamn, som bruket varit sedan uråldriga tider, då man kan säga att var och en verkligen kunde skapa sitt eget släktnamn. Du skall ej tro att Sigurdsson nu blir ditt namn. Därför att du ej heter Pettersson

har du nu intet namn, d. v. s. intet släktnamn, du har blott två förnamn och ett tillnamn. Naturligtvis bör du såsom laglydig och ordningsälskande medborgare ofördröjligen ansöka om att få ett släktnamn. Vilket skall du välja? Det säger dig lagen. Den lär dig först vilka namn du icke får taga och ger dig sedan möjlighet att dock få ett namn genom de efterföljande undantagen.

Man tycker visserligen, att då hela lagen tillkommit för att ordna svenska folkets namnfråga och få bort alla "sonnamn" ditt val skulle vara inskränkt till mera konstgjorda namn, men tack vare nämnda undantag och hänsyn till agnaternas rätt till förfäders namn, som så värtaligt utföres i motiven, har du rätt att få namnet Pettersson. Däremot kan du ej få namnet Sigurdsson, då du ju är född den 31 december 1901 och således ej före den 1 januari 1902 allmänligen benämnts med detta namn. Detroniserat till tillnamn kan du få behålla det, men märk väl, du får ej sätta bindestreck mellan Sigurdsson och Pettersson, då lägger du dig orättmätigt till med ett nytt släktnamn och du kan åka i fängelse. Ja, samma äventyr hotar dig om du fortfarande använder ditt gamla namn Sigurdsson. Vem kan avgöra om du använder det såsom tillnamn eller släktnamn, och du får ej vid fängelsestraff såsom släktnamn använda annat namn. Kalla dig hädanefter blott Amadeus Condemnatus, du kan ju hoppas att ingen använder

dessa namn. Dock jag vill lugna dig. Så stor fara för fängelse är det kanske inte, ty du skall angivas till åtal av någon med rätt till det namn du brukar, och dels kan denne kanske lika litet som du styrka sin rätt till något namn, dels löper han fara att själv råka i fängelse. Man får nämligen ej bestrida någons rätt till släktnamn.

Skulle du vilja taga din moders namn, är det bäst att jag genast upplyser dig om att detta är så gott som uteslutet. Lagstiftaren går ut ifrån såsom en självklar sak att i alla ordentliga äktenskap räknas härstamning från fader, och moderns namn kan därför ej övergå på hennes barn inom äktenskapet, märk väl varken såsom till- eller släktnamn. Det är förbehållet för hennes — förlåt — eventuella barn utom äktenskap och följaktligen bör du ej av fara att kunna förblandas med dem få bära din moders namn. Jag bör kanske tillstå att dessa reflexioner ej stå i motiverna, men jag har ej kunnat utfundera någon annan orsak till det starka skyddet för moderns namn. Skulle föräldrarna helt underligt vilja att i barnens namn samhörighet med modern skall utmärkas, få de giva hennes namn genom dopet såsom förnamn. Egentligen är ju i betraktande av lagstiftarens åsikt detta ganska liberalt, men du kan vara lugn. Då vi väl inom kort få en lag, som reglerar föräldrars rätt att giva dopnamn till sina barn, kommer denna möjlighet helt säkert att försvinna. Följas samma vetenskapliga principer bör naturligtvis även barnens förnamn giva uttryck åt härstamning, och det blir fars, farfars o. s. v. förnamn, som skola övergå på barn och barnbarn. Om flic-

korna komma att få lite underliga namn gör det ju ej så mycket, då deras namn ej skola tjäna såsom stomme varken för till- eller släktnamn.

Ja, käre vän, kanske detta förefaller dig lika obegripligt som lagen, men, läs motiven! Är du nog vetenskapligt anlagd för att kunna intränga i och fatta dem, kommer du liksom jag att fyllas av undran, ej över att vi stå oförstående inför lagen, utan däröver, att det ej behöfts fler paragrafer att giva uttryck åt de teoretiska principer, som skola reglera vår praktiska namnfråga.

Din vän

Pinocchio.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Kretsen Malmö med omnejd hade torsdagen den 8 december möte å Frimurarelogens lokal, varvid v. ordföranden, fröken Marie-Louise Lundström redogjorde för den Sederholmska donationsfondens två stipendier för 1922, vilka utgå vardera med 1,000 kr. Syftet är som bekant att stödja genomgåendet av någon av Fredrika-Bremer-Förbundets skolor. Föredraget för aftonen hölls av apotekare L. Gentz som talade över ämnet »Kemien och vårt dagliga arbete».

Svalövs kretsen sammanträdde onsdagen den 14 november till en ståtlig Luciafest. Samkvämet som var anordnat å Fridhems lantmannaskola räknade ett deltagarantal av uppemot 150. Sedan kretsens ordförande, fru Margareta Sylvén, hälsat de närvarande välkomna, höll rektorn vid Svalövs högre flickskola fil. mag. E. Forsslid ett föredrag om gamla julseder, byggt på egna barndomsminnen från »Lusse»firandets stamhem, Västergötland. Efter föredraget samlades de närvarande i skolans trevliga biblioteks- och sällskapsrum, där kaffe och »lussekattor» kringbjödos av fem fagra Lucior, varpå övriga förfriskningar intogos. Musik exekverades av Teckomatorps musiksällskap.

en 10 mans orkester under ledning av dr. Åkerman, och mellan pauserna i orkestermusiken sköttes underhållningen av doktorinnan Heüman som deklamerade Karlfeldts Lucia samt föredrogos gamla spelmanslåtar

på tre fioler under ledning av fru E. Alkman. Sång av fru S. Bondesson och kantor Esp-ling samt »Mamsell Fredrika» av Selma Lagerlöf, föredragen av fröken V. Månsson, avslutade den angenäma och lyckade festen.

Notiser från bokvärlden.

Ur svenska dikten. Antologi utgiven av Karin Ek. Tre delar. Albert Bonniers förlag 1921.

Med tacksamhet och glädje ta vi mot Karin Eks gåva. En antologi som denna är en skatt, vars värde vi kunna ställa högt. De vi förut äga äro redan gamla och för övrigt icke tillgängliga i bokhandeln, det gjordes oss sannerligen behov att få en ny sammanställning av det yppersta och anmärkningsvärdaste av svensk diktning.

Karin Ek har vågat sig på det icke lätta försöket att redigera sin antologi efter principen ämnesuppställning. Så oerhört svårt som det är att i givna grupper få med vad som måste finnas i en god och omfattande antologi och att få dessa grupper fullt nöjaktigt sammanställda, är det givet att vissa skäl till erinringar alltid måste förekomma. I stort taget kan man alldeles avgjort säga att utgivarinnan lyckats. Det är ju mera oväsentligt att exempelvis Stens visor av Gellerstedt, denna faderskärlekens jubel- och sorgesång, förirrat sig in i gruppen *Barn dom en* — även om registrets uppdelning av gruppen gör detta delvis acceptabelt, några andra liknande, ej fullt klara placeringar att förtiga. En mera direkt anmärkning skulle jag vilja göra på gruppsammanställningen *Fosterlandet och friheten*, man har svårt att inse motivet till densamma och konstaterar också att utgivarinnan i sitt förord har gruppen *Fosterlandet* fristående.

Skärskådar man urvalet av dikter, kommer man ju alltid till att utöver de, vilka

som diktens erkända mästestycken ha sin fullkomligt odisputabla plats i en antologi, blir valet alltid i viss grad individuellt och som sådant i enskilda fall diskutabelt. För min del kan jag inte underlåta peka på frånvaron av Gustaf Ullmans *Resevisa*, dessa underbara sjungande strofer, som i sig bära livets hela namnlösa längtan och ve. Att plats borde givits åt Jane Gernandt Claines skära och mjuka lyrik synes mig vara ovederläggligt, dikter sådana som exempelvis *Mitt språk* och *Fall varsamt, dager...* torde åt henne erövrat ett rum bland svenska lyriker, som icke få utslutas. Detsamma gäller i högsta grad om Anna Cederlunds diktning, glömd och okänd av mängden har den ett evigt skönhetsvärde, som gör den döda diktarinnan för alltid levande ibland oss.

Till sist finns det ännu en, som man saknar i den föreliggande antologien — Karin Ek själv. Man förstår skälet till utslutningen, men beklagar den livligt, hon har rätt att finnas med bland de bästa.

E. K—N.

Vår tid. Årsbok utgiven av Samfundet De Nio. Sjätte årgången. Svenska Andelsförlaget.

Det är med begärelse man tar en publikation av art som denna i sin hand. Den uppgift årsboken har och som namnet redan anger, speglandet av den innevarande tidens snabbt skiftande drag — här fångade i dagens litterära produktion och freds- och kvinnorörelsen — är av sär- eget intresse för oss, i tiden levande. Tids-

beskådandet och tidsanalysen i dess enskilda faser ge stoff till lösningen av vårt eget tanke- och handlingslivs problem.

Uppgiftens stränga fasthållande är säkerligen inte lätt, och detta är väl förklaringen på att årsboken inte genomgående fyller den. Det ur pedagogisk-litteraturhistorisk synpunkt högintressanta fyndet av Erik Gustaf Geijers bortglömda inlagor till Undervisningskommittén 1826—1828 med dess omsorgsfulla och kunniga inledning av John Landquist har säkerligen också frestat genom sitt obestriddiga värde i och för sig, liksom Martin Lamms fint iakttagande utläggning av det franska dramats under andra kejsardömet inverkan på Björnsons dramatiska diktning. Inom årsbokens ram falla de icke, lika litet som ännu några andra uppsatser.

Dagens liv åter brusar med puls av Amerikas ilsna hjärtslag i Klara Johansons *Amerikanska rebeller*. Med den koncentration som är denna författarinns hemlighet ges där i blyxtkarp karakterisering de litteraturföreteelser som symptomatiskt visa den rebellion mot revolutionens Amerika av den 4 juli, som fermenterar i sinnena hos det nya släkte amerikaner som inte har anglosaxarhärstamningen i blodet utan räknar german som jude, roman som slav som förfäder.

Anton Karlgrens essay över *Den förrevolutionära ryska litteraturen* öppnar även ett intressant perspektiv över, visserligen inte dagens, men gårdagens dekadenta och febersjuka intellektuella ryska samhälle, och Hannes Sköld ger genom referat av några av en ung tjeckisk diktares alster en skymt av vad som rör sig hos en av författarna i ett av Europas nyskapade länder. Göran Björkmans översättningar av brasilianska och rumäniska dikter tillföra oss också en aning om dessa länders diktarliv.

Årsbokens "fredsartikel" är Anna Wickells redogörelse för hur Nationernas förbund fungerar, och Ellen Keys under titeln *Frivorden kvinnokraft pu-*

blicerade föredrag från L. K. P. R:s upplösningsfest i Musikaliska Akademien förlidet är utgör bidraget till den avdelning som företräder kvinnorörelsen.

När till sist Karlfeldts och Ekelunds namn kunna nämnas bland bidragande är det för allom klart att De Nios årsbok har saker av värde att bjuda på.

E. K—N.

Undervejs av Anna Koch Schiöler. H. Aschehoug & C:o, Köpenhamn, 1921.

Så nära den danska och den svenska författarvärlden ligga varandra och så pass bekanta som vi å respektive håll borde vara med företeelserna därinom, händer det emellanåt plötsligen att man får känna på att bekantskapen har sina betänkliga brister. Och det kan hända att man sitter där och på en gång skäms över sin uppenbarade okunnighet och är innerligen förargad på sig själv för att man låtit en intressant författarpersonlighet så länge undgå sig.

I ett dylikt predikament försatte mig läsningen av fru Koch Schiölers bok *Undervejs*. Jag beklagade att jag ej känt till hennes tidigare böcker och njöt av denna. Den konstnärlighet i ämnets tillvaratagande och stilens utformning som alldeles särskilt känneteckna danska författare när de äro som bäst finnas här, och psykologiseringen är fin och säker. Man har nämnt en tidigare bok av Anna Koch Schiöler i hop med Romain Rollands Jean Christophe, i denna bok är ett barns växande och utveckling till gosse och man gjorda med en genomskådande skildreregåva, som mer än en gång kommer en att tänka på den franska mästaren. Det är en inifrånskildring, som verkligt levandegör.

Bokens namn tyder nästan på fortsättning, och man tycker sig också ha en viss rätt att begära en sådan då själva slutpartiet, i motsats mot den i övrigt säkra kompositionen och behandlingen, inte ger den tillskärpning av teckningen, som gör den lyckligt färdig och avslutad.

E. K—N.

HEM TREVNAD

Praktisk tidning för hemmet utgiven av **Fredrika-Bremer-Förbundet.**

Redaktör: *Fanny Ekenstierna.*

Utkommer under 1921 med 24 åttasidiga n:r. Prenumerationspris: helt år kr. 3:50, halvår kr. 2:—, kvartal kr. 1:—. Prenumeration sker å posten.

Innehåller berättelser, poem, levnadsteckningar, religiösa, etiska och sociala uppsatser, artiklar i diverse ämnen samt en rikhaltig praktisk avdelning.

Inbundna årgångar för 1918 kr. 2:50 och för 1921 kr. 3:50 per ex.

Ledig annonsplats!

Ledig annonsplats!

STÄNDIG UTSTÄLLNING AV

BRODERIER & KONSTVÄVNADER

MATERIAL OCH PÅBÖRJADE ARBETEN

RÅD VID INREDNING AV VÅNINGAR

ATELIER FÖR GOBELINLAGNING

A|B **NORDISKA** **KOMPANIET**

THYRA GRAFSTRÖM - STOCKHOLM

Dr. ELIN BECKMAN **Hetluftinstitut**

Hetluft, Diathermi, Konstgjord höglandssol, Massage.

Rheumatism, gikt, **nervsmärtor**, ledutgjutningar och -stelheter, frostsador och börjande ålderdomsbrand, allm. kraftnedsättning etc.

Riks 10552.

Barnhusgatan 12. Vardagar halv 3—4.

Allm. Br. 4552.

Under sommaren i Södertälje: Vard. 3—4. Tel. 1250.

 ANNONSER FÖR HERTHA

upptagas av

Fröken Ingeborg Bergström

31 ÖSTERMALMSGATAN 31

Rikstel. 75783

Rikstel. 75783

INNEHÅLL

Hertha 1922.

Förslaget till namnlag. Fredrika-Bremer-Förbundet
uttalar sig.

Svenska män och kvinnor. Valda ombud för Sveriges folk...

Den självförsörjande New York-flickan.

Kringblick.

Ett brev som ej nått henne. Av *Lotten Dahlgren.*

I skuggan av namnlagen. Brev till Herr Amadeus
Condemnatus Sigurdsson.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Notiser från bokvärlden.

Ledig annonsplats!